

Posudek bakalářské práce

Portugalské vplyvy v tvorbe Antonia Tabucchiho,

kteřou předložila Tatiana Bartel'ová,

ÚRS FFUK v Praze, červen 2015

Studentka Tatiana Bartel'ová si pro svou bakalářskou práci zvolila dílo italského spisovatele Antonia Tabucchiho, přičemž se soustředila na tu část jeho textů, v nichž lze spatřit a mapovat různé portugalské vlivy. Antonio Tabucchi považoval Portugalsko za svůj druhý domov, prožil v něm značnou část života a portugalské literatuře se věnoval i profesně na univerzitě v Bologni, Janově a Sieně, je tedy nasnadě, že se tento silný vztah k Portugalsku, jeho jazyku i kultuře promítl i do Tabucchiho tvorby.

Práce je přehledně rozvržena do několika vyvážených kapitol, které čtenáře nejprve stručně seznámí s Tabucchiho základními životopisnými daty a poté se postupně věnují zvoleným textům, konkrétně studii o portugalském básníku Fernandu Pessooovi *Un baule pieno di gente. Scritti su Fernando Pessoa* a třem románům *Requiem*, *Sostiene Pereira* a *La testa perduta di Damasceno Monteiro*. Jak autorka sama uvádí, jedná se o velmi různorodé texty, v nichž se zároveň ony portugalské vlivy uplatňují odlišnými způsoby – jedná se například o užitý jazyk (román *Requiem* je napsán portugalsky), o přítomnost kulturních a historických reálií Portugalska ve zvoleném popisovaném prostředí (v románu *Sostiene Pereira*, který se odehrává v předválečném Lisabonu 30. let 20. století, a v románu *La testa perduta di Damasceno Monteiro*, jemuž kulisy poskytl přístavní město Porto a jeho periferie) a v neposlední řadě také celoživotní inspirace tvorbou portugalského modernistického básníka Fernanda Pessoy.

I přes tuto formální i obsahovou různorodost vybraných děl se Tatiana Bartel'ová pokusila nalézt užší společné motivy či témata. Jedním z nich je koncept vycházející z portugalského výrazu *saudade*, označujícího specifický pocit nostalgie a melancholie po právě odcházejícím neopakovatelném okamžiku či po dobách minulých obecně. Tento pojem a v jistém smyslu i tvůrčí a životní pocit, tematizovaný a rozpracovaný Pessooou, prostupuje i Tabucchiho díla, stejně jako další výrazný moment Pessooovy tvůrčí cesty, a sice problematičnost lidské identity, neustálé hledání sebe sama a koexistenci několika osobností a tváří v rámci jediné bytosti. Problematizace celistvosti jedince je konec konců jedním ze základních témat modernistické poetiky vůbec a setkat se s ním lze takřka ve všech soudobých evropských literaturách (v italském prostředí u Pirandella, v českém prostředí například u

Karla Čapka v jeho románu *Obyčejný život*).

Dalším společným prvkem zvolených textů je pak mimo jiné obraz médií a jejich stavu a role ve společnosti. Problému neobjektivnosti a pokřivené manipulace tisku je věnován značný prostor v románech *Sostiene Pereira* a *La testa perduta di Damasceno Monteiro*, a jak autorka upozorňuje v sedmé kapitole, tato nemožnost svobodného projevu v tisku se dle Tabucchiho zdaleka netýká jen médií ve službách totalitních režimů, ale byla palčivým problémem i „berlusconiovské“ Itálie a je jím dosud.

Výše uvedené styčné plochy Tabucchiho děl pojednala autorka této bakalářské práce dle mého soudu velmi zdařile, oceňuji rovněž výběr cizojazyčné sekundární literatury a kvalitu vlastních překladů, na škodu jsou pouze překlepy v citacích z českých překladů (str. 20, 27, 32 aj.), nejsou však natolik markantní, aby výrazněji rušily četbu. Práci proto považuji za plně zvládnutou a vřele ji doporučuji k obhajobě s návrhem na hodnocení výborně.

V Říčanech dne 9. června 2015

Mgr. Olga Čaplyginová
oponentka